

Fieldlab Toekomstplannen Jongeren: de opbrengsten van 2018

In de overgang van jeugd naar volwassenheid vinden grote veranderingen plaats in het leven van elke jongere. Het kan gaan om verandering van school naar vervolgopleiding of werk, maar ook om zelf meer verantwoordelijk worden voor de keuzes die je maakt of in toenemende mate zelf de dingen moeten regelen (bv. financiën). Er is een groep jongeren die ondersteuning nodig heeft bij de overgang van jeugd naar volwassenheid. Zij worden bij het maken van hun toekomstplannen gecoacht op weg naar hun toekomst.

Onderzoek

→ Deze vragen proberen we met het Fieldlab te beantwoorden:

- Welke effectieve lokale aanpak bij het formuleren van toekomstplannen door jongeren in kwetsbare situaties helpt in de overgang naar volwassenheid?
- Hoe zijn Amsterdamse jongeren met hun toekomst bezig en wat zijn de succesfactoren van toekomstgerichte ondersteuning?

Acties

In 2018 is het Fieldlab Toekomstplannen Jongeren gestart met het vinden van een antwoord op de vraag wat de succesfactoren van een toekomstgerichte ondersteuning kunnen zijn, door:

- Literatuuronderzoek uit te voeren naar theoretische achtergronden
- Vanuit het perspectief van de jongere te kijken naar 'het toekomstplan' door middel van workshops storytelling

Literatuur

Toekomstoriëntatie: Dit is de capaciteit om jezelf voor te kunnen stellen in toekomstige situaties en deze 'vooruit te beleven'. Een positieve toekomstoriëntatie kan veel positieve invloed hebben op het welzijn van jongeren.

- Een negatieve toekomstverwachting werkt vaak juist averechts
- Intrinsieke toekomstdoelen werken motiverend
- Een toekomstdoel dient specifiek geformuleerd te zijn

Storytelling: een methode om gebeurtenissen en ervaringen in het proces van volwassen worden onder woorden te brengen. Verhalen geven betekenis aan gebeurtenissen die jongeren meemaken en de dingen die zij doen. Onder begeleiding kan een positieve *framing* er voor zorgen dat het zelfvertrouwen en het zelfbeeld van jongeren verbetert. Zo kan storytelling bijdragen aan de empowerment van jongeren in kwetsbare situaties.

Professionals en de begeleiding van jongere naar volwassenheid

Zorgverleners werken toenemend samen met (burger-) initiatieven die hulp aan jongeren verlenen. Dit zorgt ervoor dat zij:

- minder capaciteit hebben om zelf zorg aan te bieden
- eerder geneigd zijn om zorg collectief i.p.v. individueel aan te bieden.

Interdisciplinaire samenwerking wordt dan ook beschouwd als een uitkomst, maar ook als een belemmering voor individuele aandacht voor de cliënt.

Workshops storytelling

In 2018 hebben 98 jongeren (leeftijd 15 –29) deelgenomen aan een serie van 2 of 3 workshops storytelling over toekomstplannen. De workshops vonden plaats:

- in kleine groepen van variërend 6-12 jongeren met 2 begeleiders
- op een speelse, informele en actieve manier
- in een veilige setting en op een voor hen bekende locatie

Opbrengsten

1. Wat betekent volwassen worden voor jongeren?

Top 3 van meestgenoemde onderwerpen (quote van deelnemer):

❖ Zelfstandig zijn

“Voor jezelf kunnen zorgen en minder afhankelijk zijn van diverse partijen.”

❖ Een ontwikkeling doormaken

“Je steeds beter beseffen wat je doet en waar je keuzes voor maakt.”

❖ Verantwoordelijkheid nemen

“Het gaat om verantwoordelijkheid en niet om de leeftijd. Ik had dat al op mijn 14^e, anderen hebben het nog steeds niet, (...) dat heeft niets met leeftijd te maken.”

Fieldlab Toekomstplannen Jongeren: de opbrengsten van 2018

2. Wat is het toekomstplan van jongeren in de overgang naar volwassenheid?

ONDERWERPEN

- ❖ **Werken** – het vinden van een baan. De jongeren hebben veelal al vrij concrete ideeën wat, waar (bv. in de zorg, hulpverlening of autobranche) en op welke manier ze dit willen doen (vrijwillig, in loondienst of zelfstandig ondernemend, fulltime of parttime).
- ❖ **Wonen** – zelfstandig wonen is een belangrijk streven van veel jongeren, ‘een eigen huisje’. Zij zien daarbij veel beperkingen in het wonen in de stad.
- ❖ **Opleiding** – jongeren zien dit m.n. als noodzakelijk voor een leuke baan, bij oudere jongeren is het veel minder onderdeel van hun toekomstplan.

OPVALLENDHEDEN

- ❖ **Geluk** – jongeren die veel hebben meegemaakt willen soms ‘gewoon gelukkig’ zijn: rust, stabiliteit, geen zorgen. Veel jongeren noemen een goede balans tussen werk en privé.
- ❖ Bij lang niet alle deelnemers neemt **opleiding** een prominente plek in. Opleiding wordt geregeld niet genoemd door de jongeren
- ❖ Jongeren geven aan niet zo vaak over hun toekomst na te denken, hier ook weinig ondersteuning bij te krijgen, maar hebben **best veel realistische ideeën** over hoe hun toekomst er uit zou moeten zien.

3. Hoe en door wie worden jongeren geholpen op weg in hun toekomstplan?

In Storytelling termen ‘helpers’ en ‘tegenstanders’ in het verhaal van de jongere.

Helpers	Tegenstanders
Hulpverlening – vertrouwen en doorzettingsvermogen hulpverlener	Hulpverlening – ‘op afstand’ (bv. contact met een ‘loket’)
School – betrokken docenten en studiebegeleiders met oog voor persoonlijke benadering	School – docenten die onvoldoende oog hebben voor specifieke problematiek (stress, beperking)
Ouders & naaste familie – steun, motivatie, bij hen terecht kunnen	Ouders & naaste familie – verkeerde rolmodellen, gebrek aan vermogen om ‘de systemen’ te snappen
Vrienden – verbreding leefwereld, motivatie, optrekken aan	Vrienden – ‘foute vrienden’, groepsdruk
Jezelf – zelfstandigheid, doorzettingsvermogen, bewijsdrang	Jezelf – stress, faalangst, chaotisch zijn, niet kunnen omgaan met geld

Hoe verder?

Het Fieldlab toekomstplannen jongeren is een tweejarig actieprogramma waarvan het eerste jaar nu is afgerond. Dit leverde op:

- Inzicht in toekomstgericht werken vanuit jongerenperspectief
- Praktische lessen die vanuit verschillende contexten hieraan verbonden kunnen worden.

Welke stappen ondernemen we in 2019?

Organisaties

- Vertaalslag van uitkomsten naar concrete en bruikbare toepassingen
- ‘Train-de-trainer’: door middel van workshops professionals en organisaties wegwijs maken in Storytelling en Toekomstplannen

Jongeren

- Opnieuw in gesprek met jongeren die eerder deelnamen om concreet invulling te geven aan eerdere bevindingen (a.d.h.v. workshops)

Waar organisaties en jongeren elkaar raken

- Het concept van een toekomstportfolio wordt verkend, als een beeldende toepassing waarmee door professionals en jongeren aan toekomstperspectieven gewerkt kan worden.

Contact

Marian Zandbergen

Projectleider

☎ 06 – 2115 6063

✉ a.m.zandbergen@hva.nl